

Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві

Матеріали
Всеукраїнської науково-теоретичної
інтернет-конференції

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві

Матеріали Всеукраїнської
науково-теоретичної інтернет-конференції

м. Миколаїв, 24 листопада 2021 року

Миколаїв
2021

УДК 614.8:613:504.75:37
А43

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ (посвідчення № 136 від 28 січня 2021 р.)

Редакційна колегія:	
Головний редактор:	Шебанін В.С. – д-р техн. наук, професор, академік НААН, ректор Миколаївського національного аграрного університету.
Заступники головного редактора:	Веліховська А.Б. – канд. пед. наук., доцент, начальник Департаменту освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації. Герасіменя О.А. – начальник Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Миколаївської міської ради. Жуковський С.Є. – начальник Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області.
Відповідальний секретар:	Курепін В.М. – канд. екон. наук, старший викладач кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету

А43 Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали **Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції**, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 519 с.

У матеріалах збірника Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві» висвітлено результати дослідження актуальних питань безпеки в різних сферах діяльності людини: медичні, соціальні, економічні, психологічні, правові проблеми безпеки життєдіяльності; екологічно-безпечних технологій у землеробстві, переробки продукції рослинництва та тваринництва; педагогіки та психології в освітньому середовищі; етичної, естетичної, мовної культури у спілкуванні молоді. Визначено перспективи розвитку сучасної професійної освіти та педагогічних інновацій.

Роботи подаються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

УДК 614.8:613:504.75:37

© Миколаївський національний аграрний університет, 2021

ЗМІСТ

Тематичний напрям № 1. Безпека життєдіяльності в сучасному суспільстві

Protasenko O.F., Vovk T.O. AN INTEGRATED SYSTEM OF A WORKPLACE SAFETY ESTIMATION	15-19
Лапенко Т.Г. ФОРМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ	19-21
Фалько В.В., ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНИХ РИЗИКІВ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	21-25
Ложкін Г.В., Рибальченко О.М. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПОНЯТЬ ЗАГРОЗА ТА НЕБЕЗПЕКА	26-29
Мельник Д.С. СУЧАСНІ КІБЕРЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ТА ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ	29-32
Ремарчук І.І., Малиновська Н.Л. СОЦІАЛЬНА СУТНІСТЬ ЗАЙНЯТОСТІ В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	32-37
Дубінін В.А. ІНФОРМАЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДСТВА	37-39
Protasenko O.F., Mygal G.V., Manakova H.O. SAFETY OF MAN-MACHINE INTERACTION IN THE DIGITAL ENVIRONMENT	39-44
Нестер А.А., Мігюк Л.О., Нестер Г.А. ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ТА НАВЧАННЯ ЦИВІЛЬНОМУ ЗАХИСТУ	44-48
Пахомов Р.І., Зима О.Є., Редкін О.В. АНАЛІЗ ЕЛЕКТРОТРАВМАТИЗМУ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ	48-52
Тимочко В.О., Войналович О.В., Вісин О.О. ПЛАНУВАННЯ РОБІТ З ІДЕНТИФІКАЦІЇ НЕБЕЗПЕК У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	52-56
Романішина О.В. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	56-60
Єгізарян А.С., Курепін В.М. ІСТОРІЯ БОРОТЬБИ ЖІНОК ЗА ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ	61-64
Лещенко М.В., Черкун В.Б., Нікуліна С.Є. БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПІД ЧАС ОБСТЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ	64-68
Малєєв В.О. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА «ДАНОН ДНІПРО»	68-72
Табуненко В.О., Байдак І.С., Бакало Н.А. ЕКСТРЕМАЛЬНІ ТА АВТОНОМНІ УМОВИ ВИЖИВАННЯ	72-76
Майборода В.С. ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ШКІДЛИВОЇ ДІЇ ШУМУ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ НАФТОВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ	76-78
Мул А.М., Леус С.О. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ	78-83
Дуда Є.О. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЗИЧНОЇ ТА РОЗУМОВОЇ ПРАЦІ	84-86
Барвінок Н.В. БЕЗПЕКА ТУРИСТІВ ПІД ЧАС ПОДОРОЖЕЙ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ	86-90

Гассаб О.В. КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ	90-92
Черкасов А.С. МОНІТОРИНГ ПОКАЗНИКІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ РУХУ	93-94
Єгіазарян А.С. АНАЛІЗ ШУМОІЗОЛЯЦІЇ РОБОЧОГО ПРОЦЕСУ ЗЕРНОСУШАРКИ ТИПУ СЗПБ-2,0	95-97
Табуненко В.О., Назаренко В.В., БЕЗПЕКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПРИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРОУСТАНОВОК	97-102
Чурило Р.Є. БЕЗПЕКА КОНСТРУКТОРСЬКОЇ РОЗРОБКИ, ЯК ПЕРШИЙ КРОК ДО ЗМЕНШЕННЯ ТРАВМАТИЗМУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	102-103
Іваненко В.С., Курепін В.М. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ ТА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТЮ	104-107
Фесенко О.О., Лисюк В.М. ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ	107-112
Проценко В.С., Савіна О.Ю. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ Й БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ	112-115
Дюжев Д.В. ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ	115-119
Сушло С.Т., Хорькова Г.В. БЕЗПЕКА НАДАННЯ ПОСЛУГ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ	120-123
Мазур В.Є. СТРАЙК, ЯК ОСНОВНА ФОРМА БОРОТЬБИ РОБІТНИКІВ УКРАЇНИ В ОСТАННІЙ ЧВЕРТІ ХІХ СТОЛІТТЯ	123-125
Табуненко В.О., Клименко В.С., Клименко М.С. ПАНІКА, ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО	126-129
Панченко В.С. ПРОБЛЕМИ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТРУКТУРИ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗДОРОВ'Я	129-131
Табуненко В.О., Величко В.О., Євченко В.В. ВПЛИВ ФАКТОРУ СТРЕСУ НА ФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ У ПЕРІОД ЗНАХОДЖЕННЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	132-135
Кіт Л.Я. РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	135-139
Жалніна К.Р. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	140-142
Супрунович С.В. ВИСВІТЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЧАСУ В КУРСІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	142-145
Запорожець Д.В. ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗАПОРУКА БЕЗПЕКИ НА ВИРОБНИЦТВІ	146-147
Фролов О.В. ЕЛЕКТРОНЕБЕЗПЕКА ТА ШЛЯХИ ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ	148-150
Яковина Н.А., Курепін В.М. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	150-154
Мисліборський В.В., Ганзюк А.Л. АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ В РІЗНИХ ТИПАХ ЕЛЕКТРИЧНИХ СІТОК	154-158
Кресан О.Д. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЛЮДИНОЮ ЖИТТЄВИХ ПОДІЙ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ	158-161

Палагнюк Ю.В. МАС-МЕДІА В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ЧИННИК БЕЗПЕКИ І СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	161-164
Ткач Д.І. СТАН УМОВ І ОХОРОНА ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	164-165
Мандзюк М.І., Шпорлюк Г.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПОВЕНІ	165-168
Грабовенко С.М. МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	168-171
Ковтун Д.М. СТАН ОХОРОНИ ПРАЦІ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ УКРАЇНИ	171-174
Іваненко В.С. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ	174-177
Король Д.В., Савіна О.Ю. ІГРОВА ЗАЛЕЖНІСТЬ, ЯК ФАКТОР НЕБЕЗПЕКИ	177-179
Загній А.М. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ІНВАЛІДНІСТЮ	179-182
Козуб О.М. ТРУДОВА МІГРАЦІЯ МОЛОДІ В ЄС ЯК ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	183-184
Базаренко В.І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО КОЛЕДЖУ МНАУ	185-186
Кравченко І.О., Савіна О.Ю. ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА НА ПІДПРИЄМСТВІ	187-189
Черецька Г.П. ВИТРАТИ НА ПОКРАЩЕННЯ УМОВ І ОХОРОНУ ПРАЦІ	190-194
Захожий І.В. ПОНЯТТЯ ТА ДЖЕРЕЛА ОХОРОНИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	194-196
Останіна Н.С. ПРОБЛЕМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ: УЯВЛЕННЯ ТА РЕАЛЬНІСТЬ	196-200
Шиян С.А., Сімонова Т.О., Маркіна Л.М. ДОСЛІДЖЕННЯ СПОРТИВНОГО ТРАВМАТИЗМУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ	200-203
Овсіюк В.О. РОЛЬ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В ОХОРОНІ ПРАЦІ	203-206
Слісаренко О.О. МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	206-208
Єгізарян А.С. УМОВИ ПРАЦІ ТА ФАКТОРИ ЇХ ФОРМУВАННЯ	208-210
Красновид А.В. ПРОБЛЕМА ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ	210-211
Запорожець Д.В., Курепін В.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	212-214
Гула Л.В. ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я	214-216
Нікуліна І.В. МІЖСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ	217-218
Меркулова Ж.Ю., Курепін В.М. СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЩОДО ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ НА ВИРОБНИЦТВІ	219-222
Кушнір Р.О. АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ДІАГНОСТИКИ АВТОМОБІЛЯ	222-225

Альтгайм Л.Б. ВАЖЛИВІСТЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ БЕЗПЕКИ ЕКСКУРСАНТІВ	225-229
Давидова П.С., Соченінова І. О., Ушкац С.Ю., Жолобенко Н.Ю. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ОБІЗНАНОСТІ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ МЕТОДОМ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОПИТУВАННЯ	230-232
Терещенко А.С., Фещенко Я.Ю. КОМП'ЮТЕРНА ЗАЛЕЖНІСТЬ МОЛОДІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	233-235
Радчук М.В. АТЕСТАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ – ЗАПОБІЖНИК ПОРУШЕНЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЛЕЖНИХ УМОВ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	236-238
Тематичний напрям № 2. Педагогіка та психологія в освітньому середовищі	
Волянчук Н.Ю., Бортун Б.О. СПОСОБИ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНО-НАПРУЖЕНИХ СИТУАЦІЯХ	239-242
Мешко Г.М., Мешко О.І., АСЕРТИВНІСТЬ ЯК УМОВА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ МЕНЕДЖЕРА: СТАН СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ	243-245
Бутузова Л.П., Ломанчук А.Л. ПРЕВЕНЦІЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ПІДЛІТКОВОЇ АГРЕСИВНОСТІ	246-250
Тарасенко А.В. THE IMPORTANCE OF EDUCATING CHILDREN IN HEALTH, SAFETY AND SOCIAL INTEGRATION	250-252
Літвінчук С.Б. ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВИ СУЧАСНОГО НАВЧАННЯ	252-257
Шурин О.І. ДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	257-259
Ромашенко В.Є. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ»	259-261
Ключка С.І., Чемерис І.А., Білик Л.І. ДУАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ	261-265
Шкодин А.В. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» ТА «ОХОРОНА ПРАЦІ»	265-270
Андрійчук Т.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У ПРОЦЕСІ ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	270-272
Лукомська А.А. АДИКТИВНА (ЗАЛЕЖНА) ПОВЕДІНКА, ЩО ПРОЯВЛЯЄТЬСЯ У ФОРМІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ МОЛОДІ	273-277
Коваленко В.В., Савіна О.Ю. АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УЧНІВ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ	277-278
Шевель А.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ УСПІХУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	279-282
Чвалун С.В. МЕТОДИЧНИЙ МАЙДАНЧИК «ПЕДАГОГІКА БЕЗПЕКИ» ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТУ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я» ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ПРИНЦИПАХ АНДРАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІКИ БЕЗПЕКИ	282-287

0,1% солі в масі вологи, що є в суглинку, питомий опір знижується на 60-80%. Однак сіль викликає інтенсивну корозію матеріалу електроду і може вимиватися атмосферною водою.

Список використаних джерел:

1. В. І. Гажаман. Електробезпека на виробництві. - К., 1998. - 272 с.
2. ДНАОП 0.00-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів. - К.: Основа, 1998.
3. Посібник з експлуатації електрозахисних засобів. Вимоги, випробування, застосування / А. М. Кравченко, П. П. Феценко, В. М. Красінський, О. П. Сегеда. — К.: Ін-т електродинаміки НАН України, 1988.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ ЛЮДИНОЮ ЖИТТЄВИХ ПОДІЙ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Кресан О.Д.,

канд. психол. наук,

Ніжинський державний університет імені М. Гоголя

Суспільні процеси в сучасному світі породжують чималу кількість тривог і непорозумінь як у соціальній взаємодії, так і у внутрішньому світі, що призводить до психологічних проблем і труднощів, які потребують вирішення і фахової допомоги психолога. На сьогодні однією з найбільш поширених форм психологічної допомоги є консультування з питань, що турбують клієнта.

Робота психолога, зокрема процес психологічного консультування, традиційно розглядається переважно як діалог психолога з клієнтом. Психологічне консультування становить таку взаємодію клієнта з психологом, у якій відбувається допомога для психічно здорових людей у досягненні ними цілей особистісного розвитку [0, с. 19]. Тобто *консультування* розглядається як відносини та як процес, спрямований допомагати особистості здійснювати вибір і вирішувати проблемні ситуації [0, с. 19]. Водночас у внутрішньому світі особистості в процесі консультування відбуваються зміни, нові усвідомлення, які часто мають ефект інсайту, виникають нові погляди та сенси. Усвідомлення може стосуватися як наявної життєвої ситуації чи майбутнього, так і минулих життєвих подій, які хвилюють людину або переживаються нею на даний момент.

Метою нашого дослідження є вивчення особливостей переживання та усвідомлення людиною життєвих подій у процесі психологічного консультування.

Життєві події ми розуміємо як значущі для людини ситуації, які не просто відбулися, а й запам'яталися, мають для людини значення і сенс на певному етапі її життя. Зазвичай життєві події пов'язані зі значними змінами у життєдіяльності, внутрішньому світі людини, у сфері її відносин, здоров'я, професійному житті тощо. Вони наділені емоціями, мають сенс, принаймні в конкретний період, коли людина вважає їх життєвими. За емоційним забарвленням та суб'єктивною оцінкою життєві

події можуть бути позитивними, негативними та нейтральними, проте більшість дослідників цієї проблеми, зокрема С. Л. Рубінштейн, Т. Б. Карцева, Т. М. Титаренко та ін., вважають, що події завжди потребують переживання. Цю психологічну необхідність можна пояснити тим, що під час самої події, особливо, коли вона надто насичена емоціями, несподівана й неочікувана, а надто тоді, коли вона має травматичний характер, людина не може одразу ж повністю пережити її, осмислити всі її аспекти та усвідомити її значення. Тому більшість життєвих подій потребують переживання та усвідомлення постфактум, тобто вже після того, як сама подія відбулася або навіть давно минула.

У житейському досвіді кожної людини відомі ситуації, коли після великих потрясінь або й просто яскравих радісних подій вона відчувала емоційний спад, пасивність, бажання побути на самоті і т. ін. Це пов'язано, на наш погляд, саме з необхідністю «переробити» все, що відбулося під час події шляхом осмислення, переживання та усвідомлення. При цьому переживання – це процес «переведення зовнішніх подій у внутрішній світ людини» (М. В. Папуча). Це відбувається шляхом оповіді – наративу про свої життєві події.

Наратив є оповіддю від першої особи, що виражає почуття й суб'єктивне ставлення автора до ситуації, має сюжет та відповідну структуру. Згідно з Дж. Брунером, втілення досвіду у формі історії, розповіді дозволяє осмислити його в інтерперсональній, міжособовій сфері, оскільки форма наративу, вироблена в ході розвитку культури, вже сама по собі припускає історично опосередкований досвід міжособистісних відносин [0, с. 95 - 96]. Тому ще одним важливим аспектом оповіді наративу є його міжособистісний характер та вплив на діалог та міжособистісні відносини партнерів по спілкуванню. Слід зазначити, що саморозкриття в процесі оповіді сприяє виникненню довіри й покращенню відносин, тоді як односкладові відповіді натомість перешкоджають порозумінню й створенню атмосфери довіри у спілкуванні.

Ситуація спілкування, що покликана максимально сприяти виникненню довіри та відкритості, створюється у процесі психологічного консультування психологом та клієнтом, які співпрацюють заради психологічного комфорту клієнта й вирішення важливих для нього питань. У такій психологічно безпечній та захищеній атмосфері для клієнта природним є переживання тих подій, про які, можливо, він раніше не згадував або значення яких було недооціненим раніше. Як зазначалося, переживання та усвідомлення життєвих подій у консультативному діалозі відбувається шляхом наративізації / нарації – оповіді клієнта.

Наративізація життєвих подій у ході психологічного консультування має для клієнта надзвичайно важливе значення, оскільки наратив – це оповідь тут і зараз, тому людина, яка оповідає історію, висловлює сприймання та розуміння свого життя тут і зараз. Це своєрідна ситуативна інтерпретація. У наративах однієї і тієї ж людини одні компоненти (сюжети, емоційне забарвлення оповіді, послідовність викладу тощо) можуть бути постійними, а інші змінюватимуться щоразу в кожній наступній розповіді [0]. Як бачимо, все це можливе за умови відкритого спілкування консультанта з клієнтом, а також спеціально організованої роботи психолога з керування діалогом, що

допомагає розширювати свій погляд на певні події та ситуації та переосмислювати власний довід.

Усвідомлення побудова й перебудова наративу відбувається у ході роботи психолога з клієнтом. Саме у процесі консультивання відбувається осмислення і переробка особистої історії пацієнта через діалог з психотерапевтом. Як зазначають Е.С. Калмикова та Е. Мергенталер, «схематично процес психотерапії можна уявити собі таким чином: пацієнт розповідає психотерапевтові історії зі свого життя – минулого і справжнього. Потім вони разом обговорюють ці історії, більш-менш детально, з більшою або меншою мірою участі обох співбесідників. В результаті у пацієнта поступово виникає нове бачення цих історій – причому не тільки в інтелектуальному, але і в емоційному плані. Завдяки цьому і здійснюється зміна в психотерапії – пацієнт приходить до більш цілісного й позитивного, оптимістичного сприйняття свого життя і самого себе» [0].

Отже, йдеться про підвищення саморозуміння, прийняття себе та власного досвіду, пошук і відкриття сенсів, нових смислових аспектів певної події. Таким чином, можемо узагальнити, що оповідь людиною про свої життєві події під час психологічного консультивання є важливим психологічним, соціальним та особистісним явищем, оскільки:

- Включається у соціальну взаємодію і є елементом міжособистісного спілкування, має вагому роль у процесі саморозкриття, звідки можемо зробити висновок про наступне.

- Допомагає усвідомити нові сторони та раніше не усвідомлені аспекти події, її чинники, наслідки та значення у контексті всього свого життя.

- Сприяє переживанню складних почуттів, що пов'язані з життєвою подією або тих ситуацій, які людина не мала часу осмислити раніше.

- Оповідь має терапевтичний ефект, оскільки оповідач може переживати катарсис, нове усвідомлення, саморозуміння, що виникає в діалозі.

- Оповідь знижує тривогу, підвищує рівень самосвідомості. Дає людині полегшення емоційної та психологічної напруги через можливість з одного боку усвідомити ситуацію більше, з іншого – поділитися, виразити внутрішнє у зовнішньому (тексті, словах, оповіді), по-третє, знайти відгук від іншої людини, таким чином вступити у відносини з іншою людиною.

- Шляхом наративізації клієнт здобуває, перебирає на себе «авторство» свого життєвого наративу і свого життя. Це в свою чергу дає можливість здійснювати особистісні зміни у своєму житті в майбутньому [0].

- Переживання певних подій життя у ході роботи з консультантом дозволяє людині осмислити, зрозуміти їх, включити в структуру свого особистісного досвіду.

Висновки. В процесі психологічного консультивання предметом роботи часто виступають життєві події клієнта, які достатньою мірою не були осмислені й пережиті, містять у собі негативні або неусвідомлені емоції або ж розглядаються людиною як ключові моменти її біографії. Форма взаємодії психолога і клієнта у психологічному консультиванні становить діалог, у якому відбувається оповідь про життєві події, що сприяє насамперед формуванню емоційного контакту й довіри між психологом і клієнтом, що у свою чергу допомагає глибше зрозуміти й усвідомити самого себе, а

також впоратися зі складними ситуаціями та пережити події, про які йдеться. Переживання та усвідомлення життєвих подій у процесі консультування відбувається природнім шляхом, входячи в структуру діалогу, проте має беззаперечний вплив на внутрішній світ та майбутні події людини. Одним з найважливіших аспектів впливу переживання й усвідомлення життєвих подій у консультативній оповіді є відповідальність за своє життя і майбутнє, що формується через авторство власного нарративу та діалогу з консультантом.

Перспективами подальших досліджень є вивчення особистісних передумов створення чи блокування розповіді у процесі психологічного консультування залежно від психологічних властивостей і характеристик клієнта й психолога.

Список використаних джерел:

1. Ильин И. П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. М.: Интрада, 1998.
2. Калмыкова Е. С., Мергенталер Э. Нарратив в психотерапии: рассказы пациентов о личной истории (Часть I) // *Психологический журнал*. 1998. Том 19. № 5.
3. Кресан О. Д. Особливості нарративізації життєвих подій клієнта у процесі психологічного консультування // *Современные проблемы психологического консультирования: Сборник докладов научно-практической конференции 21 апреля 2007 г.* Одесса: ХГЭУ, 2007. С. 5 - 8.
4. Панок В. Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування : навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андрєєва / за заг. ред. В. Г. Панка, І. М. Зварича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с.

МАС-МЕДІА В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ЧИННИК БЕЗПЕКИ І СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Палагнюк Ю.В.,

*доктор наук. з держ. упр., професор,
завідувач кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

Ситуація у сфері безпеки, що складається під впливом сучасних динамічних процесів, основою яких є глобалізація, науково-технічний прогрес, інформатизація та посилення антропогенного навантаження на навколишнє середовище, супроводжується виникненням нових ризиків та загроз для людей [1, с. 26]. Динамізацію змін у сучасному світі, посилену модернізацію, особливості євроінтеграції, технічний прогрес, масштабну мілітаризацію різних сфер суспільного життя, проблеми гібридного протистояння, трансформації політичних режимів можна назвати передумовою для актуалізації проблематики «здорової спільноти» як основи громадянського суспільства. Зазначене є особливо важливим в умовах необхідності посилення національної безпеки з метою забезпечення стійкого суспільно-політичного розвитку сучасної України [2, с. 48 - 49].